

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. X. Prima Epistola ad Episcopum Ephesinum, in qua de feruore in
gubernatione, oratione & consideratione collecta, quæ gubernationem
comitantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

(Psal. 136.)

platiā; & personæ simplices ac litterarum ignaræ, quæ totam suam perfectionem ponunt in interiori familiaritate cum Deo. Alij autē sicut Sol & Planetæ ac stellæ erraticæ, quæ sunt quasi Fercula Dei: quasi Tabernaculum suum & habitationē ponit in his solibus: ut illum gestent per vniuersam terram; illustrantes & inflammantes amore ipsius corda mortalium. Cuius rei causā discunt & vagantur hinc inde; quamuis talis diuagatio non sit aberratio, sed reſtitutio & profectus animarū. Et quemadmodum idem Sanctus dixit: tua discursio est Deo gratia; fixumque est de multis bene mereri: quamuis loco minimè fixus sis. Sint igitur Episcopi quasi Soles visitantes, & discurrentes per totam terram sui Episcopatus; secumq; deducant fideles aliquos Ministros, qui quasi celestes Planetæ ipsos iuuent, Concionibus, Confessionibus excipiendis, alijsque Ministerijs in bonum animarum exercendis; & sic implebunt bene meritis suum: obseruando in omnibus documenta, quæ proposuimus; & alia quæ mox subiiciemus, explicantes Epistolas Apocalypsis, quas insinuauimus, circa quas hoc est aduertendum, quòd non perpendemus in singulis virtutes omnes, aut vitia Episcopi, qui in eis laudatur, aut reprehenditur; sed aliqua tantum specialia, reliquis reiectis in aliam Epistolam, in qua alius Episcopus de eisdem fuerit notatus.

CAPVT X.

PRIMA EPISTOLA AD EPISCOPVM EPHE SINVM,
in qua de seruire in gubernatione, oratione & consideratione
collecta, quæ gubernationem comitantur.

a Apoc. 2. 2

PRIMA EPISTOLA, QUAM CHRISTVS D.N. SCRIBIT ad Episcopum Ephesinum, qui in suis principijs valde fuit seruens ac sollicitus in munere suo: plena est admirandis documentis pro Prælati. Cuius exordium ita habet: a scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam; & quia non potes sustinere malos: & tentasti eos, qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt: & inuenisti eos mendaces: & patientiam habes; & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. In quibus verbis Christus Dominus Noster laudat hunc Episcopum à duabus precipue virtutibus, quæ sunt fructus charitatis, & valde necessarie Prælati ad ipsorum gubernationem: cuius reſtitutio maximè consistit in eo, quòd nouerit, bene agere, laborare, sustinere ac pati. Nam otio deſeruit

impatientes, non sunt apti, vt Prælatos agant. Siquidem Apostolus dixit: *b qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.* Hoc est operari, bene laborare, & multa pati, vt superius est dictum. Non collocauit Deus Adamum, humani generis caput, in Paradiso terreno; vt otiosus esset; sed vt operaretur, & custodiret illum: neq; Prælatum ponit in Paradiso Ecclesie lux, aut Religionis, vt otiosus maneat; sed vt laboret, & animas colat, ac diligenter custodiat. Operarius est Prælatas, & quali conductor: cui Christus Dominus Noster vineam Ecclesie sue commendat, locat: vt eam fodiat, putet, & ita excolat, vt fructus proferat, eamque custodiat ne vulpes, aut alia feræ eam destruant. Necessè itaque est: cum ad laborandum esse propentum, si velit bonam eius rationem reddere: si enim sit ignarus, eius familia erit sicut d. *ager hominis pigri, & sicut vinea viri stulti,* de qua Salomon dicit, *quod eam repleuerant vitice, & operuerant superficiem eius spina, & maceria lapidum destructa erat.* Euenit quoque ei; quod in libro Canticorum dicitur: *e posuerunt me custodem in vinea: vinea autem meam non custodiu: quia somno indulsi, & laborare recusaui.*

Est etiam Prælatas Pastor, vt videmus: quod munus magnam exigit vigilantia & sollicitudinē: quod insinuauit Apostolus, cū dixit: *f qui præest in sollicitudine:* hoc est, qui gubernat alios valde debet esse sollicitus: quia gubernatio varia complectitur ministeria, quæ impossibile est bene exercere, nisi ei, qui ad laborandum sese applicet. Cū autē omnes debeat exemplo suo præcedere: labor eius debet esse duplicatus: nam facere debet, quod reliqui omnes faciunt vt Christiani hominis obligationes perfectè adimpleat, & præter illas habet etiam speciales & Prælati proprias, sicut Sanctus Apostolus dicebat *g abundantius illis omnibus laboraui.* Accedit, quòd Prælati officium non est, vt sit Dominus; sed omnium seruus: seruus autem non est domi, vt dicitur. *h Cū essem liber (ait idem Apostolus) omnium me seruum feci, vt plures lucrificarem.* Qui enim subditos suos vult Christo lucrari: debet omnium fieri seruus, impèdendo se in audiendis, consolandis, docendis, exhortandis, cōpōendis eis; & in subueniēdo eorū necessitatibus; mortificando & abnegādo proprium suum amorem, & faciēdo contra suum palatum milles, tanquam seruus, vt seruiat, & ad sit consolationi, & necessitati subditi. Hic spiritus fuit illius Domini, qui è caelo (vt ipse dixit) *i non venit ministrari, sed ministrare.* Et cum cœpit officium exercere Pastoris, semper fuit in continuis laboribus & peregrinationibus per totam Iudæam, & Galilæam; cū magna defatigatione noctu orando, in die docendo, disputando, prædicando, omnes adiuuando. Tam multa autem faciebat: vt non vacaret illi *k neque panem manducare, nec vllam habere quietem.* Ad cuius imitationem dicebat Apostolus Timotheo Episcopo: *l vigila, in omnibus labora, opus scilicet Euangeli-*

b 1. Tim. 3. 1. C. 3.

c Genes. 2. 15

d Prouerb. 24. 31.

e Cant. 1. 6.

f Rom. 12. 8.

g 1. Corint. 15. 10.

h 1. Cor. 9. 10.

i Matt. 20. 28.

k Marc. 6. 10.

l 2 Tim. 4. 5.

gelista, ministerium tuum imple. Attende; vas paruum modicâ aquâ repleti
magnum autem, multâ opus habere: ita ministerium paruum paucis o
peribus adimpletur; cum verò adeò est magnum, quantum est Prælati
non potest impleri nisi multis operibus, & quidem gloriosis. Qui, cum
non habeat stimulantem: necesse est, vt ipsemet seipsum stimuletur vade
(inquit Salomon) *ad formicam ò piger, & considera vias eius, & discite sapien
tiam, quæ cum non habeat ducem, nec præceptorem, nec Principem: parat in esse
se cibum sibi.* Quæ sententia præcipuè pertinet, strictiusque ligat Prælatos
& gubernatores. Subditi enim, si otiantur, habent super se ducem, Magi
strum, & gubernatorem: qui ipsos reprehendit, exhortatur, & stimulat,
& cogit laborare, quando opus est: Capitaneos autem, Magistros, Prin
cipes, & Prælatos, non habentes alios se superiores, quis stimulat? cum
laborare coget, si otio delectantur? Discant igitur à formicis, & laborent
sponte, etiamsi nullus alius ad id vrgeat: sit illis stimulus timor Dei, & *cha
ritas Christi*, quæ (vt ait Apostolus) *vrget nos*, ad quemcunque scilicet
laborem, eius obsequij causa subeundum. Omnibus his nominibus, &
rationibus laudat Christus D. N. Ephesinum hunc Episcopum: quia om
nes illæ sunt propriæ officij ipsius. *scio*, inquit *opera tua, & labores tuos*.
non quacunq; cognitione, sicut scio mala opera, & labores peccato
rum; quos ferunt, dum suo palato satisfaciunt; sed cognitione approba
tionis, qua & scio, & probo laudoque opera tua bona, viles labores.

§. I.

OPERE PRECIUM tamen erit breuem hic texere Cathalogum
operum spectantium ad Prælatos Ecclesiarum, ac Religionum, in
quibus ostendere debent sollicitudinem & feruorem erga suos
subditos: suppositis tamen operibus spectantibus ad propriam ipsorum
perfectionem, quæ Christiani sunt. Hec opera reduci possunt ad duos or
dines siue duo capita. Quædam enim opera sunt secreta, & interna, quæ
seorsim & priuatim fiunt; alia sunt externa, præstanda erga omnes subdi
tos vniuersim, & erga singulos in particulari: & vtraque sunt necessaria
ad bonam gubernationem & implendum suum officium. *Prima* opera
sunt, *lectio, consideratio, & oratio* in subditorum bonum directæ. Lectio
(quam Apostolus Episcopo Timotheo commendat, dicens: *a attende
lectioni*) præcipuè esse debet librorum, qui docent obligationes &
modum perfectè gubernandi; & reliqua quæ paulo post subiiciemus,
tanquam argumentum Considerationis. Omitto lectionem & stu
dium aliorum librorum piorum, ac doctorum quoad eum gradum,
quo illos legere est necesse ad exercenda ministeria docendi ac præ
dicandi. Quæ tamen lectio ita moderatè est accipiendò, vt non totum
totum tempus assumat; auferat verò præcipuum gubernationis studium.
CONSIDERATIO præcipuè debet esse rerum omnium pertinentium

m. Prov. 6. 6

2. Cor. 5. 14

1. Timoth. 4. 13.

Ecclesiae aut communitatis sibi commissae statum, & ad conscientias subditorum; vt exacte teneat modum & rationem gubernandi: attentius apud seipsum cogitando, quid cum illis agere debeat. Haec consideratio a deo est a Sanctis Patribus commendata, vt Sanctus Bernardus quinque libros, quos ad Papam Eugenium scripsit, in quibus illum instruit ac dirigit in rebus ad eius gubernationem spectantibus, inscripserit: *De consideratione*: quod illa ex parte nostra sit praecipua radix cum Diuina gratia, ad recte expedienda negotia. Et ita ait: *si quod viuus; & sapu totum das actioni, considerationi nihil, laudo te: in hoc non laudo. Certè neque ipsi actioni expedit consideratione non proueniri.* Non enim actio recte fiet, nisi consideratione modum praevideris eam agendi. *Consideratio, inquit, ipsius quoque actionis partes benigna quadam praesumptione suas facit, praesagendo quodammodo, & praeparando quae agenda sunt.* quasi qui prius apud se facit, quod postea est facturus exterius; aut quasi prius delineans aedificium, quam illud exteriùs exstruat; aut qui spiritu deambulat stadium, priusquam in eo reipsa currat. Ac propterea Salomon dixit: *b palpebra tua precedant gressus tuos: prius scilicet oculis lustrans locum in quo sis pedes positurus.* Huc accedit quod Consideratio sit Dux prudentiae, quae omnes familias, omnes Ecclesias, & Prouincias gubernat: adiuuans illam vt praeterita recogitet, praesentia intelligit, ac de futuris habeat prouidentiam. Praefert ei lumen in rebus iudicandis ordinandis, consultandis, & exequendis: *Haec, inquit, regis affectus, dirigit actus, excessus corrigit, componit mores, vitam ordinat, & cognitionem humanarum ac Diuinarum rerum praebet. Haec res faciendas disponit, iam factas examinat: vt nihil mali incorrectum maneat, nec fiat quod est correctione dignum.* Et indicans ipsi Et genio Papae ea quae sunt consideranda, ait esse quatuor: *Primum, quod intra ipsum est: vt seipsum cognoscat, & vitam suam recte componat. iaciens fundamentum profundae humilitatis.* Et de his agit in primo libro. In aliis tribus explicat: qua ratione ea cognoscere debeat, quae habet sub se aut prope se: hoc est, quae pertinent ad subditos & domesticos, ad Ministros & locios, quorum opera in sua gubernatione vtitur. Et hinc ad considerationem ascendit rerum, quae sunt super se, magnalium scilicet Dei: vt illum amet, ei que, vt patet est, seruiat. De quibus agit in ultimo libro. Quae quatuor considerationes esse debent sicut c quatuor a le mysticorum animalium Ezechielis, quarum duae regebant corpora eorum, duabus autem volabant: modò ascendentes, modò descendentes. Duae enim considerationes rerum ad subditos spectantium vsui sunt ad regendum, protegendum, ac defendendum corpus mysticum Ecclesiae, aut Religionis, aut Congregationis, quae ipsius curae est commissae: aliae verò duae cognitiones, sui ipsius, ac Dei seruiunt ad volandum maiori velocitate per orationem, & contemplationem rerum omnium obsequij Diuini.

*Pater Ignatius
S. Ignatius
valde eam
commendat
P. 9. Con-
stit. c. 6. §. 3
lib. 1. de co-
sideratione.*

b Prov. 4. 25

*c Ezech. 1.
11. 23.*

SED veniamus ad considerationem rerum ad subditos pertinentium que magis spectat ad scopum nostrum. Hęc, inquam, non debet esse in specie tantum, & in confuso omnium simul subditorum; sed valde distincta & particularis singulorum: & nominatim in gubernatione Religiosa. Cuius figura præcessit in delineatione illa, quam Deus fecit, constituens (ut supra diximus) vt Summus Sacerdos, et si super humeros portaret nomina duodecim Tribuum Israel simul scripta in duobus preciosis lapidibus, sex scilicet in vno, & sex in altero: in pectore tamen eadem nomina distinctius sculpta portaret, singula scilicet in singulis preciosis lapidibus seorsim dispositis ordine suo, ternis & ternis in quatuor lineis. Ex qua figura intelliget Prælatus: debere se præ oculis considerationis omnes suos subditos ita distinctè gestare, vt quæ ad singulos spectant, particulariter agnoscat, ordine suo considerans res singulorum, iam horum, iam illorum. Pectorale autem, siue locum, in quo nomina erant scripta, vocabatur *Rationale Iudicij*. Quo significabatur: superiorem animæ partem, quæ *rationem* appellamus, debere magna Consideratione res omnes singulorum aspiciere, vt rectum de eius iudicium ferens, subditos, quorum gerebat curam, prudenter gubernaret. Res considerandas reducit S. Bonaventura ad quatuor quasi capita, significata per quatuor ordines, in quibus Tribuum nomina distributa erant. *Primum* considerare debet Prælatus malas vniuscuiusque naturales inclinationes, & passiones, ac vitia: tentationes, scrupulos, & morbos spirituales, eorum radices & occasiones, vt eas remoueat; & quænam sint remedia: vt ea applicet, diligenter cõsiderans tempus, locum, modum, & opportunitatem, quibus corripiat, aut puniat; & alia adhibeat antidota. *Deinde* bonas etiam consideret propensiones, & qualitates vniuscuiusque; virtutes ac bona exercitia; & quo profectu in eis progrediantur: vt in omnibus corrigat; stimulans negligentem, & continens nimis festinantem; & omnibus conseruet gressum accommodatum, vt in sanctitate crescant. Et quoniam aliqui videntur esse boni, cum re ipsa sint improbi: considerare debet & excogitare, sicut Ephesus hic Episcopus, modum aliquem, quo possit contentans, & probans, proferte in lucem quod intus latet. *Tertio* considerare debet res corporales ac temporales singulorum, ac totius communitatis, cuius curam gerit. Ex bona enim vel mala corporis dispositione pendet interdum bona etiam aut mala dispositio animæ, & defectus aut nimia abundantia bonorum temporalium solet esse occasio augmenti, aut imminutionis in bonis spiritualibus. Et quoniam totum id incumbit Prælato, debet ipse oculos suos ad omnia conijcere: attendens in subditis eorum sanitatem & infirmitatem; magnas aut exiguas vires, aut facultates; & omnes necessitates ac defectus, quibus premuntur: vt omnibus prospiciat optimo quo poterit modo.

C. 1. huius
Tract. Exo.
28. 12. 21, 29

Opusc. de
sex alia Seraph. 6. 7.

QUARTO expendet diligenter ordinem, quem preciosi hi lapides inter se habere debeant in bonum totius communitatis, cuius sunt partes, Attendendo, quam inter se charitatis vnionem seruent; & an aliquid sit quod adferat discordiã, & zizania inter ipsos excitet; & an aliquis suum deseret locum, & stationem; aut velit alium ex sua statione extrudere, ex inuidia aut ambitione, aut priuatis alijs, amicitijs, in detrimentum aliorum. Attendat: quomodo suum munus obeant, qui primum locum tenent inter preciosos istos lapides; & quomodo eis sese submittant, qui teneant locum inferiorem, attendendo officio & ministerio suo.

IN eadem consideratione recollecta debet dirigere & constituere officia, occupationes, ac ministeria suis subditis distribuenda: examinans singulorum dotes, ac talenta; & onus, quod illis imponere cogitat: vt sit proportionatum iuxta illud, quod Scriptura dicit, quod Summus Sacerdos: d Aaron & filij eius intrarent in Sancta sanctorum, & perpendere quae ibi essent, vt ea Leuitis distribuere: nam *ipsi*, inquit, *disponunt onera singulorum, & diuidunt quod portare quis debeat.* Quatuor his Considerationibus adhibitis, perfecte implebit Praelatus quod Salomon dixit. *e considera greges tuos, diligenter attendens omnia, quae ad bonum ouium tuarum sunt necessaria; & quod dixit Ecclesiasticus: curam illorum habe: & sic considera, quid tibi cum illis sit agendum.*

AD has considerationes bene peragendas, & ad ipsam bonam gubernationem multum iuuant duae illae, quas S. Bernardus posuit rerum quae sunt intra ipsum, & supra ipsum. Consideratio enim, sui que ipse cognitio non solum humilitatem gignit; sed modum etiam praebet, quo se habeat erga proximos, iuxta illud Ecclesiastici: *g intellige quae sunt proximi tui ex te ipso: vt quemadmodum velles tractari & gubernari cum suauitate, charitate, & obedientia: ex hoc discas etiam subditos tuos gubernare, subueniens eis in eorum necessitatibus, sicut tu velles tibi in tuis subueniri.* Consideratio etiam & cognitio Dei non solum amorem, reuerentiam, & obedientiam generat: sed etiam docet modum agendi iucundum, suauem, efficacem, ac prudentem in gubernando, sicut ipsemet Deus gubernat. Et qui iuxta has duas regulas alios gubernauerit: non errabit in sua gubernatione. Ex quo fit vt duabus his considerationibus Deus D. N. Praelatos inducat in cellam; in qua (vt ait S. Bernardus) eos docet, *utiliter praesse.* Quemadmodum eisdem inducit subditos in alteram cellam in qua docet humiliter subesse. Et eisdem regulis inducit eos in cellam preciosorum suorum vinorum, vbi communicat affectus feruentes amoris & zeli; & prudenter ordinat in eis charitatem. Eadem considerationes etiam inducunt, ad feruenter orandum pro subditis. vt enim ait P. N. S. Ignarius: officium Superioris est; in primis oratione & sanctis desiderijs

d Num. 4. 19

e Proverb.
27. 23.
f Eccles. 32. 2
Alia lectio
habet: Et
sic confide.

g Eccel. 31. 18

Serm. 23. in
Cantica.

4. parte
confit. 6. 3.

totam domum velut suis humeris sustinere: agendo scilicet cum Domino nostro de omnibus, quæ ad subditorum gubernationem pertinent; proponendo in Diuino eius conspectu omnes eorum necessitates eo modo, quo eas considerauit, & suppliciter orando, vt eas repararet, & ipsum iure ad cooperandū. Meminerint: summū Sacerdotē antiquū, cum in Sanctū sanctorum ingrederetur, oraturus & Sacrificium pro populo oblaturus portasse (vt paulò antè dicebamus) super humeros suos nomina duodecim Tribuum *h coram Domino ob recordationem*: vt scilicet eorem recorderetur, cum esset in conspectu Dei, & auxilium peteret ad onera sui officij portanda. Distinctius autem eadem nomina *portabat super pectus suam, cum ingrediebatur sanctuarium, memoriale coram Domino in æternum*: offerrens illa Deo in suis orationibus, & sacrificijs, cum magis particulari distinctione: vt Deus, eorum memoriam etiam haberet, & faceret eis bene. Hunc igitur in modum est proprium munus Prælatorum, ingredi Sanctuarium: non tantum semel in anno, quod faciebat Sacerdos ille antiquus; sed quotidie, aut valde frequenter: ad offerendum Sacrum Missæ officium pro suis subditis; & colligendum se ad intimum recessum sui oratorium, offerendasque cum magna instātia orationes suas pro eis, donec exaudiantur; & impetrent, quod intendunt: *omni namque Pontifex* (ait Apostolus) & Prælati *ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in ijs quas sunt ad Deū*. Neq; existiment subditi: subtrahi sibi illud reus, quod in hoc expenditur; sed persuadeant sibi potius pro ipsis impendū; neq; minus tunc eos gubernare, quàm cum prodit ad agendum cum ipsis; ibi enim discit ipse & accipit, rectitudinem & efficacitatem gubernationis. Ac propterea in libro Canticorum: *k sponsus adiurat filias ierusalem* animas scilicet subditorum: *ne suscitent, neque euigilare faciant dilectam* sponsam suam, hoc est animam Prælati, *quo adusque ipsa velit*. Somnus enim ille orationis & contemplationis etiam est ipsis subditis utilis. Et (vt S. Bernadus ait) cum viderit, tempus esse: opportunum, ipse met excitabitur, & accedet ad ipsos cōsolandos, & adiuuandos. Quamuis in rei veritate ita *l dormitat, & cor eius*, etiam dum ibi manet, *vigilet*, oreque pro suis ouibus, etiam cum illæ dormiunt, & requiescunt: sicut boni illi *m Pastores*, de quibus ait S. Lucas, quod *essent vigilantes & custodientes vigilias noctis super gregem suum*. Qui propterea digni sunt, quos *charitas Dei circumfulgeat*, & Angelus Domini illustret, doceatque ea, quibus indigent ad suum officium bene præstandum.

§. II.

AB HIS internis operibus iam dictis transire debet Prælati ad æterna opera erga subditos: ea in primo loco ponens, quæ in communi ad omnes pertinent: studens eis interesse, & quidem primus,

præ-

h Exod. 28.
19-25

1. Nabr. 5. 1

k Cant. 2. 7

Serm. 52 in
Cantica.

l Cant. 5. 2.

m Luc. 2. 8.

præcedens eos exemplo suo, sicut Pastor cum proprias oues emittit: a
 & ante eas vadit, aut sicut b aquila expandens alas suas, & pullos suos ad volan-
 dum prouocans. Notabiliter enim animantur subditi, cum vident Præla-
 tos talia opera cum ipsis facere. Et si Prælatus arduum aliquod opus ag-
 gredi statueret, ad quod multi deberent concurrere: nullum esset effica-
 cius medium, ad rem facile expediendam, quam quod ipse primus ma-
 num admoueat. Eum in modum, quo Dux ille c Abimelech, volens quod-
 dam Propugnaculum expugnare, ascendit in montem cum omni populo suo, &
 arrepta securi, praeidit arboris ramum; impositumque se dicit humero, dixit ad so-
 cios: quod me videtis facere, citò facite. Et ita certatim ramos de arboribus prae-
 cidentes, sequabantur Ducem: gloriæ & honori sibi tribuentes, quod facerent
 idem, quod ipse Dux faciebat. Nullus enim subditus potest iure dedig-
 nari facere, quod suum videt facere Prælatum; neque cum tædio faciet,
 quod eum videt facere feruenter, & hilariter. Præterea pertinet ad Præ-
 latum, duplicem partem suis ouibus præbere; Sacramentorum scilicet, &
 Sacrificiorum; ac doctrinæ in concionibus & exhortationibus spiritua-
 libus, ad eos feruore inflammandos: obseruatis tamen documentis circa
 hoc iam traditis, & inferius adhuc tradendis, cum sexta Epistola Apoca-
 lypsis explicabitur. Sed quoniam communes exhortationes nõ possunt
 esse ad singulorum capacitatem & necessitatem adeò aptæ: debet Super-
 ior intelligere: non esse minimum sui officij opus, præcipue in Religio-
 nibus, agere in particulari cum singulis; & audire eorum tentationes, &
 querelas; eos consolari, erigere, & in omnibus eorum rebus rectè dirige-
 re: talia viscera charitatis & commiserationis ei ostendendo, vt confi-
 denter totam conscientiam suam ipsi aperiat: vt S. Gregorius his verbis
 monet: *saltem se, qui præest, exhibeat: cui subiecti quique occulta quaque sua
 proderet non erubescant: vt cum tentationum suarum fluctus paruuli tole-
 rant: ad Pastoris mentem quasi ad matris sinum recurrant, Et hoc, quod
 se inquinari pulsantis culpæ sordibus præuident, exhortationis eius so-
 latio, & lacrymis orationis lauent. Ad quod plurimum iuuabit, quod ter-
 tio tractatu dictum est de charitate, qua Confessarij agere, & excipere
 debeant pœnitentes. Sed vterius progredi debet charitas Prælatorum: si
 enim viderint aliquem subditorum aberrantem, & euitantem proprium
 pastorem, studere debent, eum quærere, vocare & quasi dissimulanter
 ei occurrere, aut etiam ad eius domum venire, & sic remouere ab eo pu-
 doris velum: vt sponte, & libenter res suas ipsi communicet, cupiens fa-
 nitate recipere. Debet etiã Prælatus & Prædicator (vt ait S. Gregorius)
 esse sicut g aquila illa generosa, de qua Deus dixit Iob: quod cum in arduis
 ponat nidum suum, inde contempletur escam: & vbiunque cadauer fuerit, st-
 ritim adest. cadauer est peccator; & aquila in arduo & excelso suo nido, est*

Prælatus

a Ioan. 10 4
b Deut. 32.

"

"

"

c Indicum

9. 48.

2. P. Pastor.

c. 5.

C. 9.

Lib. 31. Mo-

ral. c. 22.

d Iob. 39.

7. 30.

Prælati in suo præcelso statu. Qui tamen statim atque subditum videt culpa mortuum, magno feruore ac festinatione ad eum descendit, & fame, qua laborat, salutis suorum subditorum, procurat eum comedere: ut incorporatum viuó Ecclesiæ corpori viuificet. *Esca* quippe, inquit, *est conuersio peccatorum.* Nec vilis cibus Prælati incundior & gratior esse deberet, quàm anima subditi, culpa aliqua iam demortui. Denique statuat apud se Prælati, se esse fideiussorem singulorum subditorum in omnibus obligationibus, quibus illi tenentur: ac proinde debere ipsum eos vigere, & iuuare in omnibus actionibus, quibus officium suum explet: memor eius quod dixit Salomon: *e discurre, festina, suscipe amicum tuum: ne dederis somnum oculis tuis, nec eum patiaris dormire.* Exhibe ei quæcunque charitatis & amicitia opera poteris: exhortare eum ad poenitentiam, orationem, elemosinas, & omnes virtutis actiones, eo nomine ut ipse quod debet reddat, hoc est suis obligationibus satisficiat, & sic tu onus deponas pro illo satisfaciendi.

c Prov. 6.3.

f Apoc. 2.2.

g Luc. 10.7.
Homil. 17.
in Euangel.

h Matt. 10.
10.

HAEC sunt illa opera, quæ Christus Dominus Noster approbat, cum dicit: *scio operas tua, & laborem & patientiam tuam.* neque est exiguum meritum, ea opera magno cum feruore exercendi: quod credat Deum ea videre & approbare; & tanquam iudicem eadem remuneraturum, & tanquam Patrem ac protectorem Omnipotentem commiserationem habiturum laboris ac sudoris nostri; & præbiturum auxilium, ut ille sit utilis, & ipse nullum remuneret in præsentia, & futura vita. Ipse enim dixit *g dignum est operarium mercede sua.* Quæ verba Sanctus Gregorius interpretatur de duplici præmio & mercede: altera quæ dabitur in cælo tanquam præmium altera in terra, ad sustentationem ipsius operarij: quales sunt Decima, stipendia, & Redditi Ecclesiastici, de quibus postea dicemus. Et hæc merces est nouus alius titulus obligans Prælatos & Ecclesiasticos ad non occidendum, sed laborandum in suis officijs: ne indignos se reddant stipendio quod accipiunt; & infideles euadant contra dantem illud, eo sine ut laborent: Quemadmodum perpendit ac desler Sanctus Gregorius, dicens: *Quid nos, ô Pastores, agimus, qui & mercedem consequimur, & tamen operarij nequaquam sumus? Fructus quippe Sanctæ Ecclesiæ in stipendio quotidiano percipimus; sed tamen pro æterna Ecclesia minimè in prædicatione laboramus. Pensamus cuius damnationis sit, sine labore suo percipere mercedem laboris. Cum igitur à fidelibus subditis oblationes ac dona accipiamus: laboremus semper in bonum animarum eorum, & Dominus nobis dabit non solum corporis alimenta, sed etiam refectionem & vires spiritus: quia *h dignus, inquit, est operarius cibo suo.* Et quemadmodum corpus & anima in hoc opere laborant, ita dat corpori, cibum ne laborando deficiat; & simul animæ dat alimentum, ut laboret utilis.*

& cum

& cum sua & aliorum vtilitate; & postea in aeterna vita dabit eis vltimū & gloriosissimum piorum ipsorum laborum praemium. Id enim totum completur, quod dixit Deus Sacerdotibus ac Ministris templi sui: *Quis est in vobis qui claudat ostia, & incendat altare meum gratis? Hoc est: nullus est vestrum, etiamsi minimum obeat ministerium, qui gratis tamen mihi seruiat: omnibus enim liberaliter pro labore suo in hac & in futura vita praemium reddo,*

i Malach.
1. 10.

CAPV T XI.

PATIENTIA PRAELATORVM IN TOLERAN-
dis improborum subditorum molestiis: ex eadem prima
Epistola.

ALTRA VIRTUS, OB QVAM CHRISTVS D. N. Episcopum hunc Ephesinum laudat, est patientia & tolerantia: a Scio, inquit, laborem & patientiam tuam, quam laudo & approbo, & in ea glorior; & iterum addit: *patientiam habes, & sustinisti propter nomen meum, & non defecisti.* Quid autem mirum, quod tantam habuerit patientiam, quem Dominus attentè aspiciebat oculis misericordiae, & ipsemet iuuabat seipsum tunc, faciendo quicquid poterat. Et hoc est quod refert Sanctus Marcus: Christum Dominum Nostrum cum in monte oraret, eius verò discipuli in mari nauigarent: *b vidisse eos laborantes in remigando: eò quòd esset ventus contrarius eù.* Et circa quartam vigiliam noctis venisse ad eos, ambulantem supra mare, & dixisse eis: *confidite ego sum, nolite timere.* Et ascendisse ad illos in nauim, & cessasse ventum. Quid enim hoc aliud fuit, quàm nos monere, quòd gubernare saepe idem sit, quod remigare? nec possit Ecclesiae ac Religionis navis bene dirigi, nisi magno labore remigando: ob ingentes difficultates, quae in gubernatione oriuntur ex tribus partibus. Primum ex parte ipsiusmet Praelati, qui est homo carnis, ac proinde defatigatur laborando, & agendo cum tot personis, ad eò sibi naturaliter repugnantibus: ex quo mille tædia, tristitiae, afflictiones ac repugnantiae oriuntur: contra quas necesse sit remigare. Aliæ proueniunt ab ipsamet nauis, & ijs qui gubernantur; grauitate ferentibus, per mare illud nauigare, per quòd Praelatus eos ducit; quia vellent aliam tenere viam, magis iuxta suum palatū. Est autem necesse magnam vim adhibere sicut in remigando: vt illos deducant per viam, qua Deus vult. Aliæ difficultates proueniunt à ventis contrariis, qui Dæmonum eorumque ministrorum astutiā exurgunt. Quis autem poterit innumeras molestias referre, quae boni Praelati patientiam probant & exercent? Qui-

a Apocal.
2. 2.

b Marci
6. 48.